

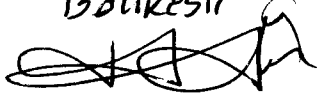
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bu güne kadar ülkemizden kaçırılan eserleri yeniden elde etmek için gerekli adımlar yeteri kadar ve kararlı bir şekilde atılmamıştır. Bu değerlerimize sahip çıkmak, var olanı korumak ve bir şekilde yurt dışına çıkarılanları da yeniden ülkemize kazandırmak, gelecek nesillerimize olan borcumuzdur.

1970 UNESCO Konvansiyonu ve 1995 UNIDROIT sözleşmesi başta olmak üzere, birçok uluslar arası anlaşma ve sözleşmelere dayanarak çalınan ya da yasa dışı olarak ihraç edilen eserlerimizi yeniden kazanmamız mümkündür.

Anadolu'nun gözyaşlarını dindirmek ve yurt dışındaki eserlerimizi, doğdukları vatanlarına yani Anadolu'ya yeniden getirme iradesini göstermek ve bunların envanterinin çıkarılarak siyaseten de ilgili ülkelere talep edebilmek amacıyla, anayasanın 98 ve TBMM içtüzüğünün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

AHMET AKIN
Balıkesir

Mehmet Turan
Balıkesir

Ali Haydar HALKEROĞLU

Ankara

M. Kılıç

Burcu Kılıç

Mersin

Serdar KUYUCUOĞLU

Mersin Milletvekili

Mahmut Tayal
Bilecik

Kadim Durmaz
Tokat

Karim Arslan
Denizli

Agdam

GÜNDOĞDU
Milletvekili

Mustafa Tuncer
Aydın

Kemal ZEYBEK
Samsun

1216. Sayılı Meclis Araştırması Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
12 İsmail BAKIR	ISPARTA	IM
13 Ali Rıza KAMUK	Manisa	AKA
13 Hüseyin Yıldız	Antalya	HY
14 Okan GAYTANCIOĞLU	Edirne	OG
15 Ceyhan İnçü	Bursa	Cİ
16 Ömer Fethi GÖRER	Niğde	ÖG
17 Zeynep Behtuşoğlu	Giresun	ZB
18 İdris Kırca	Edirne	İK
19 Melimet GÜROĞLU	Gaziantep	MG
0 Utku Çakırözer	Eskişehir	UC
1 SİBEL ÖZDEMİR	İstanbul	SO
2 Tuncer Kaya	Kırklareli	TK
23 Ali AKYILIOĞLU	Samsun	AK

GEREKÇE

Kültür Varlıkları, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait toprak üstü, toprak altı ve sualtında bulunan eski kültür ve uygarlıklara ait insan emeği ile yaratılmış bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan maddi kalıntılardır.

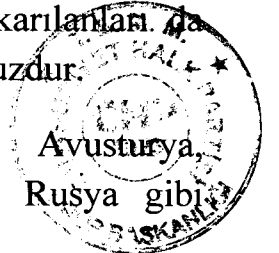
Her ülkenin kültürel mirasının, ulusal kimliğinin belirlenmesinde önemli bir etken olduğu büyük ölçüde kabul görmektedir. Diğer ülkelere ait kültür varlıklarını ellerinde bulunduran ülkeler, bunları yasal yollarla elde ettiklerini savunmaktadır. Bu ülkelere kültür varlıklarının iadesini kabul etmek, sahip olan kuruluş veya devlet için yasal olmayan yollarla sahip çıkıldığını kabul etmek anlamına gelecektir. Bu nedenle bu varlıkların o ülkelere nasıl elde edildiklerinin kapsamlı bir şekilde araştırılmasına ihtiyaç vardır.

Ülkemiz uzun yıllardan beri bu konuda başarılı bir sınav vermemiş ve birçok değerli varlığımız yabancı ülkelerin ellerine geçmiştir. Araştırmalar göstermektedir ki, Türkiye arkeolojik eserlere olan talebi karşılama konusunda önde gelen ülkelere biridir ve yılda birkaç milyon dolarlık eseri yurtdışına kaçırılmaktadır. New York Metropolitan Müzesi Müdürlerinden Thomas Hoving “kokain kaçakçılığında Kolombiya ne ise, yasadışı eski eser ticaretinde Türkiye odur” demiştir.

Kültür varlığı kaçakçılığı, ülkelerin ekonomik koşullarına, eğitim düzeylerine ve kültürel bakış açısına bağlı olarak, yasadışı yollarla gerçekleştirilmektedir. Ülkemizin bu konuda kötü bir sicile sahip olması bizi daha ciddi önlemler almaya ve adımlar atmaya zorlamaktadır.

Bu güne kadar ülkemizden kaçırılan eserleri yeniden elde etmek için gerekli adımlar yeteri kadar ve kararlı bir şekilde atılmamıştır. Bu değerlerimize sahip çıkmak, var olanı korumak ve bir şekilde yurt dışına çıkarılanları da yeniden ülkemize kazandırmak, gelecek nesillerimize olan borcumuzdur.

Eserlerimizin en çok bulunduğu ülkeler; Almanya, Avusturya, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, Yunanistan ABD ve Rusya gibi ülkelerdir.

Bizans'a başkentlik yapmış İstanbul'da olması gereken birçok eser Dünyanın çeşitli ülkelerinde Bizans müzeleri ve galerileri adı altında sergilenmektedir. Bu bizim için sorgulanması ve araştırılması gereken önemli bir örnektir.

Troya eserleri 1873 yılında ülkemizden Almanya'ya kaçırılmış, ikinci dünya savaşı sonrasında ise, üç altın kafesli sandukada, 1538 parça eser 5 Mayıs 1945'te Ruslar, Almanlardan savaş tazminatı olarak almış ve Moskova'ya taşımıştır. Bu eserler günümüzde Moskova'da bulunan Puşkin müzesinde sergilenmektedir.

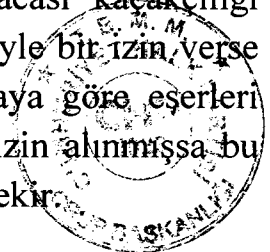
Bergama Türkiye'dedir ama Bergama müzesi Berlin'dedir

Bu hususta 14 Kasım 1970'te kabul edilen UNESCO Konvansiyonu hem ulusal hem de uluslararası anlamda yükümlülükler içermektedir.

1970 UNESCO Sözleşmesi 3. maddede "taraf devletlerce kabul edilmiş mevzuata aykırı olarak yapılan kültür varlıkları ithali, ihracı ve mülkiyet nakli kanunsuzdur" demektedir. 8. Maddesi ise, akit devletleri, yasaklamaların ihlali nedeniyle sorumlu tutulan kişilere cezai ya da idari nitelikli yaptırımlar uygulama taahhüdü altına sokmaktadır.

Yine sözleşmenin; ihraç belgesi olmadan kültür varlıklarının ülkeden çıkışının yasaklanması, bir akit devletin ihracat kurallarına aykırı olarak ihraç edilen eserler, ithal eden ülke hukukunca da yasadışı olarak kabul edilmesi, en önemlisi ise akit devletin, bir diğer akit devlete ait olup da bu devlet ülkesinden kanuna aykırı yollarla çıkarılan kültür varlığının, kendi müzeleri ve benzeri kurumları tarafından edinilmesini önleyecek ulusal mevzuatı ile uyumlu tedbirleri alma yükümlülüğünü getirmesi gibi önemli maddeleri vardır.

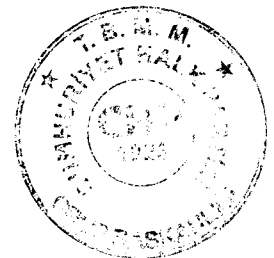
Bir diğer önemli konu da ülkemizde yapılan kazılardır. Yaptıkları kazılarda birçok tarihi eseri Anadolu'dan ülkelere götürmüş olan Almanlar, 1864 yılında başlamış oldukları Bergama'yı hala kazmaya devam etmektedir. Bu kazılar neredeyse 160 yıldan beri devam etmektedir. Almanlar, kazıları yapmak ve bu kazılarda çıkarılan eserleri yurt dışına çıkarmak için Sultan 2. Abdülhamid'ten izin aldıklarını iddia etmektedir. Yani kısacası kaçakçılığı Sultan'ın izniyle yaptıklarını söylemektedirler. Oysa Sultan böyle bir izin verse bile geçersizdir. Çünkü o dönemde meclisin onayladığı yasaya göre eserleri taşımak yasaktır. Ayrıca Sultan 2. Abdülhamit'ten böyle bir izin alınmışsa bu belgenin ortaya konması veya bizim bu belgeleri istememiz gerekir.

Yine aynı şekilde Efes'te Avusturyalılar tarafından başlatılmış olan kazı 120 yıldır devam etmekte iken, ülkemizle Avusturya arasında yaşanan bazı sorunlar nedeniyle durdurulmuştur. Bu kazıların ülkemizde yetişmiş uzmanlarca yapılması konusunda atılması gereken adımların da araştırmaya dahil edilmesi gerekir.

1970 UNESCO Konvansiyonu ve 1995 UNIDROIT sözleşmesi başta olmak üzere, birçok uluslar arası anlaşma ve sözleşmelere dayanarak çalınan ya da yasa dışı olarak ihraç edilen eserlerimizi yeniden kazanmamız mümkündür.

Bütün bu nedenlerle Anadolu'nun gözyaşlarını dindirmek ve yurt dışındaki eserlerimizi, doğdukları vatanlarına yani Anadolu'ya yeniden getirme iradesini göstermek ve bunların envanterinin çıkarılarak siyaseten de ilgili ülkelerden talep edebilmek amacıyla, anayasanın 98 ve TBMM içtüzüğünün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

ÖZET GEREKÇE

Her ülkenin kültürel mirasının, ulusal kimliğinin belirlenmesinde önemli bir etken olduğu büyük ölçüde kabul görmektedir. Diğer ülkelere ait kültür varlıklarını ellerinde bulunduran ülkeler, bunları yasal yollarla elde ettiklerini savunmaktadır. Bu ülkelerce kültür varlıklarının iadesini kabul etmek, sahip olan kuruluş veya devlet için yasal olmayan yollarla sahip çıkıldığını kabul etmek anlamına gelecektir. Bu nedenle bu varlıkların o ülkelerce nasıl elde edildiklerinin kapsamlı bir şekilde araştırılmasına ihtiyaç vardır.

Ülkemiz uzun yıllardan beri bu konuda başarılı bir sınav vermemiş ve birçok değerli varlığımız yabancı ülkelerin ellerine geçmiştir. Araştırmalar göstermektedir ki, Türkiye arkeolojik eserlere olan talebi karşılamada önde gelen ülkelerden biridir ve yılda birkaç milyon dolarlık eseri yurtdışına kaçırılmaktadır. New York Metropolitan Müzesi Müdürlerinden Thomas Hoving “kokain kaçakçılığında Kolombiya ne ise, yasadışı eski eser ticaretinde Türkiye odur” demiştir.

Kültür varlığı kaçakçılığı, ülkelerin ekonomik koşullarına, eğitim düzeylerine ve kültürel bakış açısına bağlı olarak, yasadışı yollarla gerçekleştirilmektedir. Ülkemizin bu konuda kötü bir sicile sahip olması bizi daha ciddi önlemler almaya ve adımlar atmaya zorlamaktadır.

Bu güne kadar ülkemizden kaçırılan eserleri yeniden elde etmek için gerekli adımlar yeteri kadar ve kararlı bir şekilde atılmamıştır. Bu değerlerimize sahip çıkmak, var olanı korumak ve bir şekilde yurt dışına çıkarılanları da yeniden ülkemize kazandırmak, gelecek nesillerimize olan borcumuzdur.

Eserlerimizin en çok bulunduğu ülkeler; Almanya, Avusturya, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, Yunanistan ABD ve Rusya gibi ülkelerdir.

Bizans'a başkentlik yapmış İstanbul'da olması gereken birçok eser Dünyanın çeşitli ülkelerinde Bizans müzeleri ve galerileri adı altında sergilenmektedir. Bu bizim için sorgulanması ve araştırılması gereken önemli bir örnektir.

Troya eserleri 1873 yılında ülkemizden Almanya'ya kaçırılmış, ikinci dünya savaşı sonrasında ise, üç altın kafesli sandukada, 1538 parça eser 5 Mayıs 1945'te Ruslar, Almanlardan savaş tazminatı olarak almış ve Moskova'ya taşımıştır. Bu eserler günümüzde Moskova'da bulunan Puşkin müzesinde sergilenmektedir.

Bergama Türkiye'dedir ama Bergama müzesi Berlin'dedir

Bu hususta 14 Kasım 1970'te kabul edilen UNESCO Konvansiyonu hem ulusal hem de uluslararası anlamda yükümlülükler içermektedir.

1970 UNESCO Sözleşmesi 3. maddede "taraf devletlerce kabul edilmiş mevzuata aykırı olarak yapılan kültür varlıkları ithali, ihracı ve mülkiyet nakli kanunsuzdur" demektedir. 8. Maddesi ise, akit devletleri, yasaklamaların ihlali nedeniyle sorumlu tutulan kişilere cezai ya da idari nitelikli yaptırımlar uygulama taahhüdü altına sokmaktadır.

Yine sözleşmenin; ihraç belgesi olmadan kültür varlıklarının ülkeden çıkışının yasaklanması, bir akit devletin ihracat kurallarına aykırı olarak ihraç edilen eserler, ithal eden ülke hukukunca da yasadışı olarak kabul edilmesi, en önemlisi ise akit devletin, bir diğer akit devlete ait olup da bu devlet ülkesinden kanuna aykırı yollarla çıkarılan kültür varlığının, kendi müzeleri ve benzeri kurumları tarafından edinilmesini önleyecek ulusal mevzuatı ile uyumlu tedbirleri alma yükümlülüğünü getirmesi gibi önemli maddeleri vardır.

1970 UNESCO Konvansiyonu ve 1995 UNIDROIT sözleşmesi başta olmak üzere, birçok uluslararası anlaşma ve sözleşmelere dayanarak çalınan ya da yasa dışı olarak ihraç edilen eserlerimizi yeniden kazanmamız mümkündür.

Bütün bu nedenlerle Anadolu'nun gözyaşlarını dindirmek ve yurt dışındaki eserlerimizi, doğdukları vatanlarına yani Anadolu'ya yeniden getirme iradesini göstermek ve bunların envanterinin çıkarılarak siyaseten de ilgili ülkelerden talep edebilmek amacıyla, anayasanın 98 ve TBMM içtüzüğünün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Serdal KUYUCUOĞLU

Mersin Milletvekili